Metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

[1]

Koszty i dochody systemu oraz propozycja stawek w różnych metodach.

Przyjęta przez Radę Miejska w Koszalinie Uchwała nr XII/234/2019 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki tej opłaty, jest sprzeczna ze stanowiskiem Regionalnej Izby Obrachunkowej, która stwierdziła, że nie można różnicować metody od gospodarstwa domowego w zależności od powierzchni zajmowanego lokalu mieszkalnego, a taka metoda funkcjonuje w Koszalinie.

Ponadto po dwukrotnym przetargu nieograniczonym zaoferowana cena przez oferenta, który był jedynym oferentem, jest znacznie wyższa od ceny szacowanej przez miasto i dotychczasowych kosztów tej usługi. Aby zapewnić mieszkańcom usługę odbioru i zagospodarowania odpadów niezbędne jest zabezpieczenie odpowiednich środków w budżecie miasta. Oznacza to konieczność podwyższenia stawki tzw. opłaty śmieciowej dla mieszkańców. Obowiązek ten wynika bezpośrednio z ustawy, która nakazuje aby dochody i koszty gospodarki odpadami bilansowały się w budżecie miasta.

Co składa się na stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Zgodnie art. 6. ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- Odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- Tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Obsługi administracyjnej tego systemu,
- Edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ponad powyższy katalog ustawodawca wskazał możliwość pokrycia z pobieranych opłat następujących kosztów:

- Wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych

oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym
i technicznym,

- Usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania.

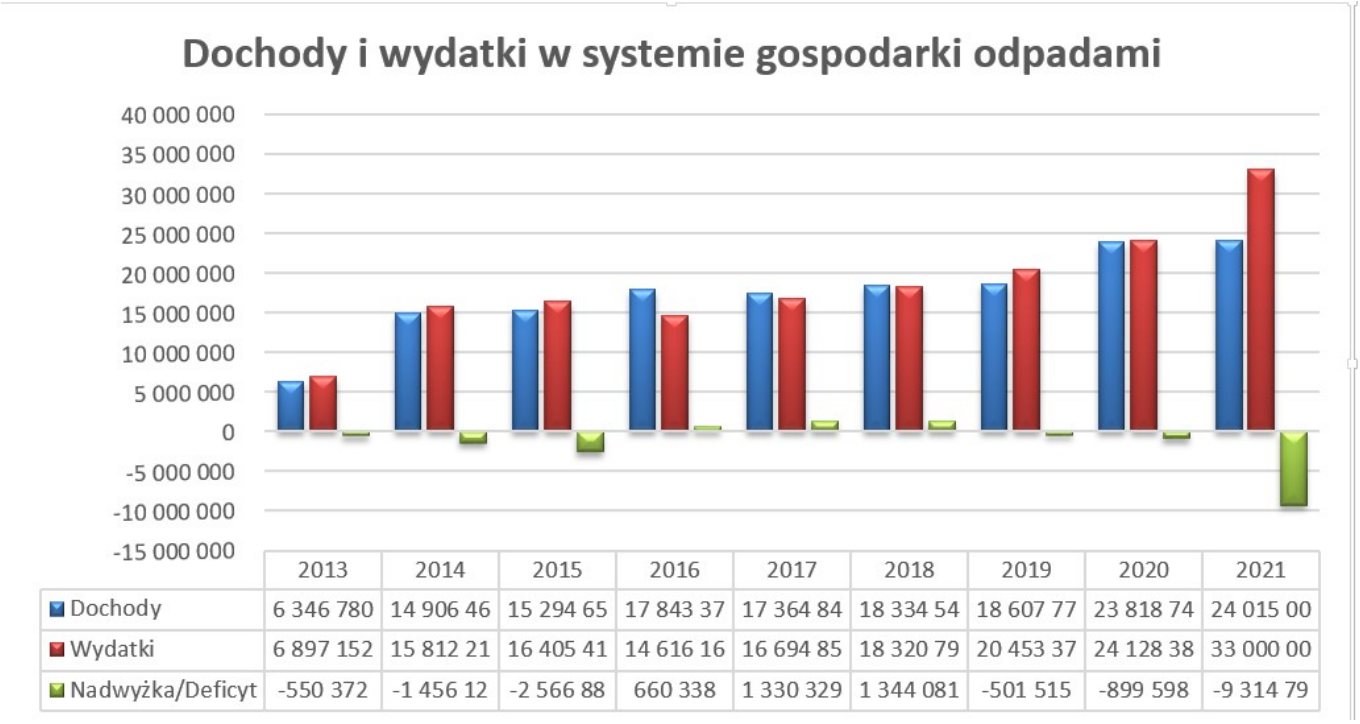

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody	6 346 780	14 906 46	15 294 65	17 843 37	17 364 84	18 334 54	18 607 77	23 818 74	24 015 00
Wydatki	6 897 152	15 812 21	16 405 41	14 616 16	16 694 85	18 320 79	20 453 37	24 128 38	33 000 00
Nadwyżka/Deficyt	-550 372	-1 456 12	-2 566 88	660 338	1 330 329	1 344 081	-501 515	-899 598	-9 314 79

Kwota wydatków szacowanych na 2021 rok wynika ze złożonej w postępowaniu przetargowym oferty oraz kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które zgodnie z zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obejmują koszty:

1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;

2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

3) obsługi administracyjnej tego systemu;

4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Zgodnie z zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do określenia wysokości opłaty wyróżnia się następujące metody:

1. Art. 6j ust. 1 pkt 1 – liczba mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość:

ZALETY	**WADY**
Każdy mieszkaniec ponosi opłatę w równej wysokości.	Nie ma prawnej możliwości weryfikacji ile osób zamieszkuje daną nieruchomość. Dlatego trudno będzie prawidłowo oszacować wysokość opłaty na jednego mieszkańca, bo może zaistnieć sytuacja, że część mieszkańców nie ujawni się w deklaracjach powodując, że inni mieszkańcy będą obciążeni kosztami za nich. Oznacza to także powstawanie deficytu z dochodu z opłat „śmieciowych”.

Metoda powszechnie zrozumiała i odbierana jako sprawiedliwa.	Metoda jest trudna z powodu ciągłych bieżących migracji mieszkańców, co ma związek z koniecznością składania przez nich wielokrotnych korekt deklaracji w urzędzie. Jest to uciążliwe zarówno dla zarządców jak i właścicieli budynków jednorodzinnych.
	Właściciele nieruchomości deklarują ilość osób na danej nieruchomości. Brak jest mechanizmu weryfikacji. Budzi to sprzeciw mieszkańców, którzy rzetelnie deklarują ilość osób i spodziewają się czynności podejmowanych przez odpowiednie służby podczas gdy, ani urzędnicy, ani policja nie mają uprawnień, aby sprawdzić ile osób zamieszkuje w danym lokalu/domu.
	Metoda najbardziej pracochłonna dla Zarządców. Zwiększone koszty obsługi administracyjnej.
	Metoda ta jest niekorzystna dla gospodarstw wieloosobowych – wysokie miesięczne opłaty.
	Unikanie tzw. opłaty śmieciowej przez mieszkańców doprowadza do braku meldowania się w lokalach, tym samym miasta wyludniają się w sposób fikcyjny niemniej w statystykach ma to swoje odzwierciedlenie.

Poniżej przedstawiona została symulacja spadku ilości osób zgłoszonych w deklaracjach przy wyborze metody od ilość osób. Dane wg deklaracji mieszkańców na przykładzie jednego z miast, w którym obowiązuje metoda od ilości osób.

Przy wyborze metody opłaty od liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość zgodnie z szacunkami wynosiłaby:

METODA	**ZABUDOWA**	**Stawka**
		[zł]

OD OSOBY [zł/osoba]	Jednorodzinna	26,51
	Wielorodzinna	
POWIERZCHNIA [zł/m2]	Użytkowa	1,20

Przy założeniu, że mamy 95 000 m^2 działalności przy ustaleniu stawki na poziomie około 1,20 zł dochód z części użytkowej w zabudowie mieszanej wyniósłby: 95 000 zł x 1,20 zł x 12 miesięcy – 1 368 000 zł.

31 632 000,00/ 99 423/12 = 26,51 zł/m-c/osobę

Przychód do uzyskania z części mieszkalnej / ilości mieszkańców / ilości miesięcy = miesięczna stawka na osobę.

2. Art. 6j ust. 1 pkt 2 – od ilości zużytej wody z danej nieruchomości:

ZALETY	**WADY**
Łatwy sposób ustalenia wysokości opłaty na podstawie ilości zużytej wody.	Brak opomiarowania nieruchomości korzystających z własnych ujęć.
Metoda odzwierciedla ilość zamieszkujących osób, jednak opłata nie wzrasta wprost proporcjonalnie z ilością osób, co jest przewagą w stosunku do metody od ilości zamieszkałych osób, np. w przypadku metody od osoby dwie osoby poniosłyby opłatę: 27,66 x 2 = 55,32 zł. natomiast jeżeli dwie osoby zużyłyby 6 m^3 wody to opłata dla tych samych dwóch osób wyniosłaby 52,20 zł.	Konieczność corocznego składania deklaracji przez zarządców i mieszkańców w związku z rozliczeniem zużycia wody za pełny rok.
Odczyt licznika powoduje brak możliwości stosowania nadużyć ze strony mieszkańców.	Oparcie systemu obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami na zmiennych danych zużycia wody.
Wszyscy mieszkańcy faktycznie przebywający na terenie gminy będą objęci opłatą, a nie tylko zadeklarowani. Dzięki temu koszty systemu gospodarki odpadami będą prawidłowo skalkulowane, a w konsekwencji „jedni nie będą płacić za drugich”.	
Zarządca nieruchomości będzie miał obowiązek złożenia deklaracji raz w roku (co 12 miesięcy). Zmiana deklaracji może wystąpić częściej, ale to zarządca decyduje czy będzie dokonywał aktualizacji przy każdej zmianie w lokalu czy na podstawie danych z faktury o zużyciu wody.	

W przypadku gdy lokal stanie się niezamieszkały, w konsekwencji zmieni się średniomiesięczne zużycie wody, wówczas mieszkaniec, który zamieszkiwał ten lokal poniesie niższą opłatę w kolejnym cyklu rozliczeniowym. Jednakże to zarządca decyduje kiedy dokona aktualizacji deklaracji.	
Jeśli zarządca otrzymuje faktury zaliczkowe za zużycie wody raz na kwartał, a co pół roku zaliczki są rozliczane według faktycznego zużycia wody, zarządca decyduje w jaki sposób dokona rozliczenia na podstawie dostępnych danych. Warunkiem koniecznym jest żeby złożył dla tej nieruchomości przynajmniej 1 deklarację w ciągu 12 m-cy.	

Przy wyborze metody opłaty od ilości zużytej wody z danej nieruchomości zgodnie z szacunkami stawka za 1 m^3 zużytej wody wynosiłaby:

METODA	**ZABUDOWA**	**Stawka**
		[zł]
WODA [zł/m^3]	Jednorodzinna	8,70
	Wielorodzinna	
	Użytkowa	

Ilość zużytej wody przez gospodarstwa domowe w Koszalinie w roku 2020 zgodnie z danymi MWiK wynosi:

3 943 592 m^3/rok**,** czyli średnie zużycie na 1 miesiąc **328 632,67.**

Wg danych na dzień **30.06.2020 r –** w gminie zameldowanych było **100 933** mieszkańców, jeśli dokonamy obliczenia średniego zużycia ilości wody przez 1 mieszkańca to wynosi ono **3,26** m^3/osobę/miesiąc.

Wg danych na dzień 22.12.2020 r – w gminie zameldowanych było **99 423** mieszkańców, jeśli dokonamy obliczenia średniego zużycia ilości wody przez 1 mieszkańca to wynosi ono **3,31** m^3/osobę/miesiąc.

Według danych GUS średnie zużycie wody wynosi **3,07** m^3.

Do obliczenia stawki przyjęto średnią ilości zużycia wody czyli **3,2** m^3.

3,2 x **8,7** x 99 423 x 12 = 33 215 235,84 zł

3. Art. 6j ust. 1 pkt 3 – od powierzchni lokalu mieszkalnego:

ZALETY	**WADY**

Ilość m^2 zajmowanych przez budynki mieszkalne w Koszalinie jest weryfikowalna na podstawie podatku od nieruchomości. W związku z czym koszty systemu gospodarki odpadami będą dobrze skalkulowane.	Obciążenie wysokimi opłatami osób samotnych mieszkających w dużych domach/mieszkaniach.
Niewielka zmienność danych, dzięki czemu mieszkańcy/zarządcy praktycznie nie muszą składać do urzędu deklaracji korygującej.	Metoda mało akceptowalna przez mieszkańców, którzy widzą brak związku pomiędzy wysokością opłaty, a wysokością opłaty, którą muszą ponieść niezależnie od ilości wytwarzanych przez siebie odpadów. Szczególnie dotkliwie jest to odczuwalne przez osoby samotnie zamieszkujące na dużych powierzchniach.
Deklaracje składane są rzadko, tylko w przypadku zmiany właściciela, braku zamieszkania.	Konieczność zmiany deklaracji w przypadku czasowego nie zamieszkiwania lokalu.
Łatwe oszacowanie stawki zapewniającej bilansowanie się sytemu gospodarki odpadami.	

Przy wyborze metody opłaty od powierzchni lokalu mieszkalnego zgodnie z szacunkami wynosiłaby:

METODA	**ZABUDOWA**	**Stawki**
		[zł]
POWIERZCHNIA [zł/m^2]	Jednorodzinna	1,05 (+0,50 + 0,10)
	Wielorodzinna	
	Użytkowa	1,20 + (0,10)

- dla lokali mieszkalnych o powierzchni mniejszej lub równej 70 m^2:

1,05 zł od 1 m^2 powierzchni,

- dla lokali mieszkalnych o powierzchni większej niż 70 m^2 lub równej 180 m^2:

1,05 zł od 1 m^2 powierzchni do 70 m^2 włącznie

+ 0,50 zł od 1 m^2 za każdy m2 powierzchni powyżej 70 m^2 do 180 m^2

- dla lokali mieszkalnych o powierzchni większej niż 180 m^2:

1,05 zł od 1 m^2 powierzchni do 70 m^2 włącznie,

+ 0,50 zł od 1 m^2 powierzchni za każdy m^2 powyżej 70 m^2 ale nie większej jak 180 m^2

+ 0,10 zł od 1 m^2 powierzchni za każdy m^2 powyżej 180 m^2

- dla lokali użytkowych

1,20 zł od 1 m^2 powierzchni do 70 m^2 włącznie

+ 0,10 zł od 1 m^2 powierzchni powyżej 70 m^2

4. Art. 6j ust. 2 – od gospodarstwa domowego:

Przy wyborze metody opłaty od gospodarstwa domowego zgodnie z szacunkami wynosiłaby:

METODA	**ZABUDOWA**	**Stawki**
		[zł]
GOSPODARSTWO [zł]	Jednorodzinna	58,04
	Wielorodzinna	
POWIERZCHNIA [zł/m^2]	Użytkowa	1,20

Obecnie w zabudowie mieszanej objętej systemem jest około 95 000 m2 działalności. przy ustaleniu stawki na poziomie około 1,20 zł dochód z części użytkowej w zabudowie mieszanej wyniósłby:

95 000 zł x 1,20 zł x 12 miesięcy = 1 368 000 zł

33 000 000 – 1 368 000 = 31 632 000,00/ 45 415 / 12 = **58,04 zł/m-c/ gospodarstwo**

przychód do uzyskania z części mieszkalnej / ilość gospodarstw domowych/ ilość miesięcy = miesięczna stawka od gospodarstwa

Powyższe metody można ze sobą łączyć. Niezależnie od wyboru metody, wysokość opłat może zostać zróżnicowana w zależności od: powierzchni lokalu mieszkalnego, liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość, odbierania odpadów z terenów wiejskich lub miejskich, a także od rodzaju zabudowy. Do tego takie kryteria można łączyć. Przykładem różnicowania stawki w metodzie jest metoda od powierzchni lokalu mieszkalnego, w której określona została stawka 1,05 zł za każdy m^2 powierzchni dla lokali do 70 m^2, a dla lokali większych niż 70 m^2 za każdy dodatkowy m^2 nalicza się stawkę 0,50 zł.

Przykładem łączenia metod jest zastosowanie metody od gospodarstwa domowego i powierzchni w nieruchomościach mieszanych (czyli takich gdzie w części są mieszkania, a w części lokale użytkowe). Mieszkania płacą według metody od gospodarstwa, a lokale użytkowe płacą według metody od powierzchni.

Np. w Szczecinie stosowane są różne metody w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej. W zabudowie wielorodzinnej zastosowano metody od wody natomiast w zabudowie jednorodzinnej połączono metodę od gospodarstwa domowego oraz wody. Mieszkańcy po przekroczeniu zużycia 6 m^3 wody na gospodarstwo domowe muszą rozliczać się według metody gospodarstwa domowego, gdzie stawka wynosi 99,90 zł na gospodarstwo domowe.

Łączenie metod powoduje jednak wprowadzenie zmiennych, które nie są weryfikowalne i tym samym utrudniają prawidłowe szacowanie stawek opłaty i tym samym koszty sytemu.

Rada gminy, może zwolnić w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. W Koszalinie szacuje się, że zniżka za posiadanie kompostownika wynosi 13% wysokości stawki niezależnie od zastosowanej metody.

Porównanie metod na przykładach

Metoda	**I. Metoda od wody**	**II. Metoda od osoby**	**III. Metoda od powierzchni**	**IV. Metoda od gospodarstwa domowego**
STAWKA	8,7 zł/ m^3	26,51 zł/ osoba	1,05 zł od 1 m2 powierzchni do 70 m2 włącznie, + 0,50 zł od 1 m2 powierzchni za każdy m2 powyżej 70 m2 ale nie większej jak 180 m2 + 0,10 zł od 1 m2 powierzchni za każdy m2 powyżej 180 m2	58,04 zł/gospodarstwo
Przykłady	Przykład 1. Mieszkanie o powierzchni 30 m^2 zamieszkałe przez **1 osobę**			
	3,2 m^3 x 8,7 zł = **27,84 zł/osobę**	**1 osoba =26,51 zł**	30 m2 x 1,05 = 31,50 zł **31,50 zł/osobę**	**58,04 zł/osobę**
	Przykład 2. Mieszkanie o powierzchni 60 m^2 zamieszkałe przez **1 osobę**			
	3,2 m3 x 8,7 zł = **27,84 zł/osobę**	**1 osoba =26,51 zł**	60 m^2 x 1,05 = 63 zł **63 zł/osobę**	**58,04 zł/osobę**
	Przykład 3. Mieszkanie o powierzchni 40 m^2 zamieszkałe przez **3 osoby**			
	9 m^3 x 8,7 zł =78,30 zł **26,10 zł/ osobę**	3 osoby = 79,53 zł **1 osoba = 26,51 zł**	40 m^2 x 1,05 = 42 zł **czyli 14 zł/ osobę**	58,04 zł czyli **19,35 zł/osobę**
	Przykład 3. Mieszkanie o powierzchni 150 m^2 zamieszkałe przez **3 osoby**			
	9 m^3 x 8,7 zł =78,30 zł **26,10 zł/ osobę**	3 osoby = 79,53 zł **1 osoba = 26,51 zł**	(70 m^2 x 1,05 zł) + (80 m^2 x 0,05 zł) = 73,50 + 40 = 113,50 zł **czyli 37,80 zł/osobę**	58,04 zł Czyli **19,35 zł/osobę**

- More news [2]
- Archive [3]

Adres źródłowy: https://koszalin.pl/de/node/7545

Links
[1] https://koszalin.pl/sites/default/files/field/image/smieci_-_www.jpg
[2] https://koszalin.pl/de/aktualnosci
[3] https://koszalin.pl/de/archiwum